SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII. No. 163. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, AUGUST 25, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 25-го СЕРПНЯ 1990 Ч. 163. РІК XCVII.

РПЦ ЖАЛУЄ ЗА СОБОРОМ СВ. ЮРА

Ню Йорк. — Газета „Ню Йорк Таймс" помістила у числі з 23-го серпня довшу інформацію пресового агентства Ройтерс про пресову конференцію в приміщенні Даниїлівського монастиря в Москві, на якій виступив також львівський Єпископ Російської Православної Церкви Андрей, в мирі Горак. Його твердження нагально заперечив Патріярх і Кардинал Мирослав Любачівський.

Як відомо, згаданий єпископ ще донедавна „опікувався" катедрою св. Юра, яку він, під тиском обласної і міської влади та вірних Української Греко-Католицької Церкви, мусів передати її первісним власникам, залишаючи за собою помешкання Митрополита, бо, мовляв, призначені для нього „хороми" при церкві св. Миколая робітники не вспіли викінчити до означеного речення.

Єпископ Андрей заявив закордонним і місцевим кореспондентам, що в Україні триває „справжня релігійна війна", католики, мовляв, нападають на церкви, перешкоджають у релігійних відправах, беруть у заклад російських священиків. Він не забув додати про релігійні манїфестації греко-католиків у Львові, а також про „напади" на священиків і „насильне" перебрання катедри св. Юра, з якої він ніяк не хотів добровільно вступитися. „Ми православні в Україні опинилися в дуже незручній і трудній ситуації та м'ягко кажучи, знаходимося у релігійній війні", — заявив Єпископ Андрей кореспондентам. Він ані словом не заїкнувся про скликаний на наказ Й. Сталіна львівський псевдо собор, про насильну ліквідацію Греко-Католицької Церкви і передачі катедри св. Юрав і всього церковного майна РПЦеркві, яка завжди співпрацювала з царським і большевицьким режимами.

Агентство Ройтерса підкреслює, що собор св. Юра є символом відродження УКЦеркви в Україні, яка досі перебувала в катакомбах і щойно недавно вийшла на яв за підтримкою Папи Івана Павла II і активністю українців-католиків в Україні і діяспорі. Між іншим, Папа поставив навіть передумову для відновлення дипломатичних зв'язків Ватикану з Москвою і евентуальної його поїздки до СССР, легалізацію УКЦеркви.

На реакцію на цю чергову московську аферу з боку церковних чинників УКЦеркви не прийшлося довго чекати. Ще того самого дня коли було надруковано повідомлення в пресі з Риму наспіла з бюра Патріярха і Кардинала М. Любачівського інформація, у якій Верховний Архиєпископ Львова в імені всього єпископату, священства і вірних відкинув всякі обвинувачення про „релігійну війну в Україні" і заявив, що українці-католики 44 роки страждали в катакомбах і навіть тепер, 10 місяців після оцінок легалізації, „нас все ще переслідують, ображають, привласнюють наше майно" тощо.

Патріярх і Кардинал Любачівський закликає Патріярха РПЦ, єпископів, священиків і вірних тієї Церкви, припинити легальну й всяку іншу війну проти греко-католиків та їхньої Церкви і шукати миру та справедливости для всіх, замість борсатись у протиріччях та обвинуваченнях.

У спростуванні Патріярха Любачівського говориться, що Єпископа Андрея навіть не було у Львові тоді, як понад 30,000 католиків були біля катедри св. Юра на Службі Божій. Між вірними на площі були також офіційні особи області і міста, депутати до верховних рад та інші речники — стверджує Кардинал Любачівський в заяві.

РІЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ УЗХ

Лігайтон, Па. — Головна Управа Українського Золотого Хреста влаштовує в днях 1-3-го вересня на оселі ім. О. Ольжича річну конференцію УЗХ.

Українці в Польщі привітали декларацію суверенітету

Варшава. — У тижневику „Наше Слово" з 12-го серпня надруковано звернення Об'єднання Українців у Польщі до Верховної Ради УССР, в якому висловлено радість з прийняття декларації про державний суверенітет УССР.

У зверненні сказано зокрема: „Єднаючись у віковічній волі українського народу бути незалежним, Об'єднання Українців у Польщі в імені всіх українських сердець, що б'ються між Одрою і Бугом, вітає історичний акт ухвалення декларації про державний суверенітет України. Віримо, що це є перший епохальної вагомости крок, який обранці народу зробили на шляху до вільної України. України, яка пам'ятає завжди також про своїх дітей, розсипаних по всіх світах. Слава Україні!"

ЗУСТРІЧ З М. ГОРИНЕМ

Ню Йорк. — Тут в середу, 29-го серпня, в Українському Народному Домі, 140 Друга аве., відбудеться зустріч з головою Секретаріяту Українського Народного Руху, заступником голови Народної Ради у Верховній Раді УССР Михайлом Горинем. Початок о год. 7-ій вечора. В суботу, 1-го вересня, зустріч з М. Горинем відбудеться на Союзівці о год. 2:30 по полудні в залі „Веселка".

На Союзівці виступить бандуристка зі Львова

Союзівка. — Тут в суботу, 1-го вересня, в залі „Веселки" виступить бандурист ка зі Львова Оксана Герасименко, лавреат всесоюзного фестивалю, відома з виступів в Україні, на Кубі, в Польщі, В'єтнамі, Японії, Еспанії.

В програмі звучатимуть її власні твори, а також українські пісні.

Крім О. Герасименко в програмі вечора виступить вокальний ансамбль Дарка і Славко, а до танців після програми приграватимуть оркестри „Темпо" і „Водограй".

О. Герасименко

У середу на Союзівці виступить піяністка зі Львова

Союзівка. — У середу увечері, 29-го серпня, на цій оселі УНСоюзу виступить з гостинним концертом піяністка зі Львова Оксана Луцишин.

У репертуарі піяністки, крім українських композиторів, є ще твори Скарлятті, Равеля, Брамса і Шумана.

Недавно О. Луцишин брала участь в міжнародному конкурсі в Балтиморі, Мд.

І. Соневицький поїде до Києва

На запрошення першого секретаря Спілки Композиторів України Є. Станковича, один з найвизначніших українських композиторів і музикознавців у вільному світі д-р Ігор Соневицький візьме участь в Українському Міжнародному Музичному Фестивалі, який відбудеться в Києві від 5-го до 14-го жовтня і, на якому перший раз виконають твір цього композитора.

Користаючи з цієї нагоди, І. Соневицький познайомиться з українськими композиторами, музикознавцями виконавцями, ансамблями тощо, і в імені Центру Української Культури під його ж керівництвом обговорить можливості тіснішої мистецької співпраці поміж діяспорою і материком.

Минулого року в жовтні у Львові виконувався цикл сольо-співів І. Соневицького до слів І. Франка п.з. „Зів'яле листя". Тоді він залишив більшу кількість своїх творів, з якими українські музиканти вперше познайомилися. З того часу його композиції постійно виконують по всій Україні.

З'ЇЗД ОДВУ

Лігайтон, Па. — Центральна Управа Організації Державного Відродження України (ОДВУ) інформує, що в днях 1-го, 2-го і 3-го вересня тут на власній оселі ім. Олега Ольжича відбудеться ювілейний 40-ий з'їзд ОДВУ. Відкриття з'їзду буде в суботу, 1-го вересня, в 10-ій год. ранку (звіти і вибір нових керівних органів); в неділю, 2-го вересня — Служба Божа о год. 11-ій рано, а о год. 2-ій по полудні святковий обід з мистецькою програмою і словом привіту визначного активіста з України, керівника Секретаріяту Народного Руху України за Передубову і депутата до Верховної Ради УССР Михайла Гориня. У мистецькій частині виступлять скрипаль Валентина Новаківська з Ужгорода і з деклямацією Володимира Кавка.

ВІРМЕНІЯ І ТУРКМЕНІЯ ПРОГОЛОСИЛИ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ

Москва. — Як повідомляє кореспондент АП Леслі Шеферд, у четвер, 23-го серпня, вірменський парлямент прийняв декларацію незалежности. Таким чином, Вірменія стала 11-ою совєтською республікою, яка проголосила незалежність. Також Туркменія прийняла декларацію суверенности.

У телефонічному інтерв'ю з Єревану член парляменту Самвел Шахмарудян повідомив, що республіканські законодавці 183-ма голосами проти двох схвалили декларацію незалежности і прийняли рішення приступити до практичних кроків щодо перетворення Вірменії в повністю суверенну і незалежну державу. С. Шахмарудян додав, що Вірменія залишиться частиною загальносоюзної федерації на час передбаченого конституцією „перехідного періоду".

Резолюція, прийнята парляментом, передбачає припинення дії на території Вірменії загальносоюзної конституції, проголошує багатопартійну систему, свободу слова, преси, а також, на американський зразок, розділяє функції законодавчих, виконавчих і судових органів. Конституція самої Вірменії залишається в силі до того часу, поки не буде зформульований новий текст цього документу. Резолюція гарантує громадянство республіки всім, хто проживає на її території, а також всім вірменам, які проживають за кордоном. В документі передбачено також створення національних військових формувань для захисту кордону з Азербайджаном.

Вірменська армія, власне кажучи, вже створена, і саме це стало причиною проголошення президентського указу Горбачова, в якому сказано, що вся зброя мусить бути здана. Однак вірменські бойовики відмовилися роззброюватися.

У четвер американські газети, покликаючись на англійське пресове агентство Ройтерс, повідомили, що совєтське регулярне військо висунуло вірменські частини з прикордонного азербайджанського району. Ройтерс повідомляє, що в азербайджанському районі Казах вже кілька днів ідуть бої совєтських військ з вірменами. У перші дні сутичок вірменські підрозділи кількістю переважали совєтські бойові частини і навіть провадили наступальні дії. Вони, зокрема, змели з лиця землі азербайджанське село Баганіс-Айрум.

Недавно голова Верховної Ради Азербайджану Аяз Муґалібов заявив, що його республіка повинна прийняти рішучі заходи, щоб покласти край можливій „вірменській агресії".

ДОПОВІДЬ М. ЧЕХА

Ню Йорк. — Наукове Товариство ім. Шевченка влаштовує в четвер, 30-го серпня, доповідь на тему: „Українська меншина у Польщі", яку виголосить редактор журналу „Зустріч", у Варшаві, Мирослав Чех. Початок о год. 7-ій вечора в домі НТШ, 63 Четверта аве., між 9-ою і 10-ою вул.

ЗУСТРІЧ МЕШКАНЦІВ ФЮРІХШУЛЕ

Союзівка. — Колишні мешканці Фюріхшуле у Мюнхені, Німеччина, та усі ті, які якимось способом були пов'язані з життям цього осередку, відбудуть на Союзівці, відпочинково-культурній оселі УНСоюзу, свій з'їзд-зустріч з цікавою програмою. Організатори переконані, що не буде багато таких, які не прибули б на цю зустріч „мюнхенців". З'їзд відбудеться 15-го і 16-го вересня. Тому вже тепер треба замовляти кімнати на Союзівці, пишучи на таку адресу: Soyuzivka, UNA, Estate, Foordmore Rd., Kerhonkson, N. Y. 12446; tel.: (914) 626-5641.

ВИСТАВКА М. КОРГУНА НА СОЮЗІВЦІ

Союзівка (І.Д.). — Відкриття мистецької виставки картин і різьб мистця Михайла Коргуна відбудеться в суботу, 1-го вересня в 10-ій год. ранку в Гостинниці Союзівки в бібліотеці. Вона триватиме два дні. Американська Мистецька рада наименувала його членом американської спадщини у Вашінгтоні.

ЗСА ВІДМОВИЛИСЬ ЗАКРИТИ СВОЮ АМБАСАДУ В КУВАЙТІ

Вашінгтон. — Президент З'єднаних Стейтів Америки Джордж Буш заявив кореспондентам, після наради зі своїми найближчими співробітниками і керівниками департаментів Уряду, що Америка скоротить до мінімуму персонал у своїй амбасаді в Кувайті, але саму амбасаду добровільно не закриє. В Кувайт Сіті залишиться амбасадор, кілька дипломатів і малий відділ морських піхотинців, які охоронюють приміщення амбасади.

Як відомо, диктатор Іраку Саддам Гуссейн наказав усім закордонним амбасадам закрити свої приміщення і перенестись до Багдаду, столиці Іраку, бо, мовляв, Кувайт вже не є державою, а тільки територією прилученою до Іраку і тому немає змислу втримувати там дипломатичні станиці.

Також декілька інших держав відмовились добровільно закрити свої амбасади, між ними Австрія, Великобританія, Данія, Фінляндія, Італія, Еспанія, Швеція, Совєтський Союз і Західня Німеччина. Коли кореспонденти запитали президента Дж. Буша, що станеться, коли іракці з допомогою військової сили пробуватимуть закрити амбасади, Президент відповів: „будемо живі, побачимо". Пресовий секретар Білого Дому Марлин Фицвотер відмовився взагалі коментувати цю справу, кажучи жартома, що спекуляція погана звичка багатьох журналістів.

У зв'язку з тим, що у світі поширились інформації про співучасть Москви у підготовці інвазії іракських військ на Кувайт, в Москві розпочалась свого роду „дипломатична контратака" на західні засоби масової інформації, в тому числі на кореспондентів газет „Вашінгтон Пост" і „Ню Йорк Таймс", які помістили авторські статті, або ширші інформації про совєтську заангажованість. В міністерстві закордонних справ СССР відбулася пресова конференція присвячена цій справі на якій другий пресовий секретар міністерства Юрій Греміцких намагався категорично заперечити причетність Москви в інвазії. Він заявив, що у статтях, надрукованих у згаданих газетах є все, крім фактів і правди. Статті були, мовляв, призначені для пропаганди і сенсації. У статтях обидва автори стверджують, що СССР вдержує в Іраку 4-5,000 своїх військових дорадників і спеціялістів, а на ділі, — заявив Греміцких, — їх там не цілих дві сотні.

На запитання кореспондентів, що було темою розмов між міністром закордонних справ СССР Едуардом А. Шеварднадзе і представником іракського уряду Саадуном Гаммаді, Греміцких перший раз дещо відхилив занавісу і сказав, що совєтський уряд хотів з'ясувати іракцям своє становище у конфлікті, який витворився на Близькому Сході.

Вміжчасі армійські частини ЗСА й інших країн в Савдійській Арабії збільшують і багато країн заявляють, що у випадку справжнього конфлікту вони надішлють у район Перської затоки своїх вояків і кораблі. Навіть афганські муджагедіни, тобто антикомуністичні повстанці заявили, що їхнє командування вирішило вислати до Савдійської Арабії 2,000 вояків для боротьби з іракськими агресорами.

Хворі діти з України лікуються в Ню Джерзі

Діти, які прибули з України на лікування в Юніон, Н.Дж.

Нюарк, Н. Дж. — Нюаркська газета „Стар-Леджер" надрукувала у числі з 22-го серпня довшу інформацію про вісьмох дітей з України, які прибули до З'єднаних Стейтів Америки на лікування, в більшості левкемії, яка дуже поширилася, як зрештою також інші хвороби в Україні після атомової катастрофи на Чорнобильській станції, що трапилася там 26-го квітня 1986 року.

Ірина Вишнова проходила докладні бадання у шпиталі в Юніон і, якщо буде потрібно, хірурги переведуть додаткову операцію, — заявив кореспондентові газети Крістоферові М. Лодерові д-р Зенон Матківський, керівник хірургічного відділу у згаданому шпиталі.

Усі діти знаходяться під опікою д-ра З. і Наді Матківських у їхній власній хаті у Шорт Гиллс, Н. Дж. Сімох інших дітей — Михайло Савицький, Наталія Зілинська, Володимир Миколенко, Павлина Таланова, Олекса Давидюк, Володимир Малофянко і Катерина Малишко — переходять тести і лікуються від левкемії, — сказав д-р Матківський.

Атомова радіяція з четвертого бльоку чорнобильського реактора все ще продістається у повітря, бо під час вибуху тільки приблизно одна третя радіяції розрішшася в повітря. Дві треті

(Закінчення на стор. 4)

В АМЕРИЦІ

АДМІНІСТРАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА Джорджа Буша проголосила в середу, 22-го березня, про зменшення дипломатичного корпусу в Кувайті. Не дивлячись на вимоги іракського президента Саддама Гуссейна зачинити всі іноземні амбасади в окупованому Кувайті, ЗСА та дев'ять західньоевропейських країн заявили, що вони відкидають ультимативну вимогу Гуссейна та не збираються зачиняти свої амбасади в Кувайті. Рішення Державного департаменту передавалось до Кувайту радіостанціями „Голос Америки" та Бі-Бі-Сі. В ньому говорилось: „Іракська влада з самого початку стверджувала, що дипломатам дозволяється виїхати з Кувайту. Позиціючи на її слова, ми вимагаємо, щоб всі члени родин дипломатів, а також персонал амбасади, який не має особливої місії в Кувайті, виїхали з цієї країни". Від початку іракської інвазії до Кувайту з країни виїхало 500 американців. У вівторок, 21-го серпня, наступним 18-ти американцям вдалось залишити Кувайт, але, за словами речника Білого Дому Марлина Фицвотера, „досі не відомо, де знахдяться 54 американця, що залишилися в Кувайті". Американська амбасада намагається підтримувати телефонічні контакти з своїми громадянами, які повідомляють про свій стан та отримують поради від працівників амбасади.

ЦІНА НАФТИ ДОСЯГНУЛА в середу, 22-го серпня, 31 дол. за барилку, найвищого рівня від листопада 1985 року, коли нафтовий ринок не міг опам'ятатися від іранської революції. Теперішня криза на Близькому Сході спричинила ріст цін на нафту на ще вищий рівень, як за часів Ірано—Іракської війни. Економісти пояснюють 9-процентове збільшення ціни на нафту протягом одного дня побоюванням нафтових компаній перед вибухом війни, що зменшить видобуток нафти на 4-5 мільйонів барилок на день, кількість, яку постачали на світовий ринок Ірак та Кувайт. Савдійська Арабія заявила, що не спроможна постачати більшу кількість рафінованої нафти в зв'язку з воєнними акціями проти Іраку, що вимагатиме забезпечення бензиною як власних так і американських військових частин на території країни.

ЩОБ ВИРІШИТИ ОДНУ з найбільших проблем Ню Йорку — проблему бездомних психічно хворих мешканців міста — губернатор Маріо Квомо та посадник Дейвид Дінкінс підписали в середу, 22-го серпня, договір про забезпечення 5,225 осіб житлом до половини 1992 року. Згідно з новою програмою, психічно хворі бездомні люди, які вештаються між психлікарнями, притулками та вулицями Ню Йорку мали б отримати житло в новозбудованих, або відновлених будинках. Кошт цієї акції досягатиме 27 міл. дол. щорічно.

У СВІТІ

ПОЕТ ЄВГЕНІЙ ЄВТУШЕНКО дав інтерв'ю кореспондентові ізраїльської газети „Джрузалем Пост", у якому говориться, що уряд СССР повинен привернути совєтське громадянство також Натанові Шаранському. Він підкреслив, що список осіб, яким вже привернули громадянство СССР є дуже обмежений. Євтушенко висловив надію, що багато з реґабілітованих повернуться до СССР. „Я хочу вірити, що російські шовіністи з організації 'Пам'ять' не будуть використовувати цієї нагоди для осягнення своїх цілей і розпалення антисемітської кампанії в СССР". Євтушенко згадав тільки два імена: письменника-лавреата Александра Солженіцина і покійного генерала Петра Григоренка.

В СЕРЕДУ, 22-ГО СЕРПНЯ, президент Франції Франсуа Міттеран підписав декрет про висилку військових частин на Близький Схід. Покищо на Арабський півострів виїхала група високих старшин і спеціялістів в числі 180 осіб. Завданням групи є особисто зорієнтуватися в ситуації і надіслати якнайскорше президентові звідомлення про потреби висилки більш чисельних військових частин до Об'єднаних Арабських Еміратів. „Ми відчуваємо, що стоїмо напередодні справжньої війни на Близькому Сході; бо вислідів якої залежатиме дальший уклад сил в цьому просторі", — заявив Міттеран кореспондентам. Президент Франції не вірить, що можна буде полагодити конфлікт дипломатичним шляхом. Він додав, що командири французьких кораблів дістали зарядження вживати всяку можливу зброю у власній обороні і виконанні резолюції Організації Об'єднаних Націй.

„САЮДІС", НАРОДНИЙ РУХ Литви, запланував на осінь цього року відбути цілий ряд манифестацій і демонстрацій для поширення прав людини і вільної еміґрації без втручання московського центру. Совєтські газети, зокрема партійні, засудили у принципі намагання литовців, латишів і естонців, які влаштували масовий перехід кордону з Литви до Польщі. Ця акція має, очевидно, символічне значення і її головною ціллю було відзначити річницю насильної анексії прибалтійських республік до Совєтського Союзу на підставі договору Ріббентропа і Молотова в Берліні. В тому часі було приєднано до СССР Західню Україну і Басарабію. Виступаючи перед журналістами представник міністерства закордонних справ СССР Юрій Греміцких заявив, що ця акція має в першу чергу провокаційно-політичний характер і тим самим погіршує загальну ситуацію, яка панує в Прибалтиці.

СОВЄТСЬКІ ОФІЦІЙНІ чинники заявили на пресовій конференції, що об'єднання Німеччини і визначення дати для такого об'єднання є внутрішньою справою обидвох урядів Німеччини і що Москва не буде більше мішатися до цих справ, які були вже узгіднені раніше у численних розмовах на міністерському рівні і між президентом Михайлом Горбачовим і канцлером Гельмутом Колем. Німеччина тепер користується прерогативами суверенної держави і тому сама має право вирішувати свої внутрішні справи, — заявив представник міністерства закордонних справ СССР. Виглядає, кажуть політичні спостерігачі, що для Москви справа Німеччини вже не становить жодної проблеми.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінґтоні (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)
Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money-order payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to
Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Tel: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Німеччина і криза на Близькому Сході

З теперішньою великою міжнародною кризою в обширі Перської затоки пов'язані різні події у широкому світі, на різних континентах. Стараючися осягнути якнайчисленнішу коаліцію в обороні ладу, грубо порушеного іракським президентом Саддамом Гуссейном, не можна було поминути Західню Німеччину з двох головних причин: 1) Німецька Федеративна Республіка є членом НАТО, члени якого солідаризуються з рішеннями президента Джорджа Буша, і 2) саме німці продавали Іракові складники для створення хемічної зброї. Німецький уряд запізно припинив цей продаж і тепер радий би задемонструвати свою солідарність з Америкою — проти Іраку. Але однаково у Версальському мировому договорі після Першої світової війни, як у Потсдамському договорі, що закінчив Другу світову війну, західні переможці страшенне обмежили можливості німецької збройної сили. У Версальському договорі зліквідовано німецьку військову фльоту, яка стала була суперницею Англії, як володарки на морях. У Потсдамському договорі заборонено Німеччині висилати військо поза її межі — і це зазначено в її конституції. Це була така сама політична помилка супроти Німеччини, як і помилкою була продиктована Японії нова конституція. Коли в добі холодної війни Заходу з СССР Америка домагалася від Японії збільшення видатків на зброю і перебрання на себе оборони Тихого океану — японський уряд покликувався на конституцію, яку продиктував Японії геніяльний полководень, але поганий політик, генерал Даґлес МекАртур. Політична короткозорість мститься. Єдина участь Німеччини у теперішній міжнародній коаліції проти Іраку — це вислані на східню частину Середземного моря три кораблі — виловлювачі мін.

Драма в обширі Перської затоки розіграється на тисячі миль від Центральної Европи. Війна проти Іраку чи якийсь компроміс з Іраком не впливає на внутрішні справи. Кожна країна далеко від Перської затоки має власні турботи і не може припинити ходу власних поважних подій. Це стосується і двох частин поділеної у Потсдамському договорі Німеччини, які тепер приготовляють завершення свого з'єднання.

У „Ню Йорк Таймсі" з 20-го серпня ц.р. у кореспонденції зі столиці Західньої Німеччини Бонну подані деякі цікаві подробиці про те, як німці організують створення цієї потуги, якою буде з'єднана Німеччина.

14-го жовтня обидві Німеччини мають підписати договір про своє добровільне з'єднання. У цьому договорі будуть, мабуть, записані й важливіші передумови, що їх поставили „чотири великі" щодо забезпеки перед відродженням німецького мілітаризму. Зокрема обидві Німеччини вже заповіли підписання акту недоторкальности теперішніх кордонів; це стосується конкретно Франції, Польщі, Чехо-Словаччини, Данії, Бельгії і Голляндії — усіх цих країн, які потерпіли були від аґресії Адольфа Гітлера. У Другій світовії війні німці виявили жахливу брутальність. Часи змінюються і люди з ними змінюються. Теперішні німці імпонують своїм організаторським хистом, роботящістю, змислом реалізму і цього що негайно потрібно їх країні. Вони підготовили своє „єднання такими практичними актами, як наземна підземна і повітряна комунікація, — уведення спільної валюти, — ґарантія для ощадностей східніх німців ощадностей у банках, вони подбали про вирівняння життєвого рівня. Це коштувало, коштує і коштуватиме такі суми, що на якийсь час з'єднана Німеччина перестане бути — найбагатшою країною у світі — поруч з Японією. У Східній Німеччині є понад один мільйон безробітних, які отримують грошову рекомпенсату. Гельмут Коль був примушений перекупити Михаїла Ґорбачова якимись велетенськими сумами, щоб дістати від нього згоду на перебування з'єднаної Німеччини у НАТО.

З'єднана Німеччина буде потугою, зміниться конфіґурація сил, але Німеччина є і буде проамериканською демократичною країною. Останній доказ: канцлер Гельмут Коль заповів, що треба мерщій змінити конституцію, щоб Німеччина могла вислати свій експедиційний корпус до Савдійської Арабії. А перетворювання чужинецьких громадян в Іраку й Кувайті на воєнний оборонний щит має такий наслідок, що французький президент Франсуа Міттеран гостро наталврував це і заповів вислання війська на Схід, і в Америці підвищилось до 80 відсотків число громадян, які підтримують політику Буша.

М. Брід

ЗАКОН ПРО ЕКОНОМІЧНУ САМОСТІЙНІСТЬ

В останньому дні першої сесії Верховної Ради УССР, 3-го серпня схвалено закон про економічну самостійність УССР. Складається він з чотирьох розділів, у яких викладено основні напрямні дальшого економічного розвитку республіки в умовах функціонування деклярації про суверенітет УССР, а також „зміст, методу і основні принципи економічної самостійности України, як суверенної держави". Закон опубліковано в совєтській пресі 8-го серпня.

Починається він із ствердження, що забезпечення економічної самостійности — це передумова державного суверенітету УССР. Тому теж УССР самостійно здійснює такі функції: визначає економічний статус і стратегію соціяльно-економічного розвитку в інтересах народу України; здійснює управління економічними процесами, визначає структуру народного господарства, пріоритетні напрями господарської діяльности, форми і методи господарювання та управління суспільним виробництвом; здійснює фінансово-бюджетну, грошово-кредитну, цінову, інвестиційну, науково-технічну і зовнішньоекономічну політику.

Основною метою економічної самостійности УССР є забезпечення „умов життя народу України, гідні сучасної цивілізації, задоволення його соціяльних і культурних запитів".

Згідно зі законом, економічна самостійність УССР базується на таких основних принципах: власности народу республіки на її національне багатство та національний дохід, різноманітности і рівноправности форм власности та їх державному захисті, децентралізації власности та роздержавленні економіки, повній господарській самостійности і свободи підприємництва усіх юридичних і фізичних осіб, самостійности реґулювання грошового обігу, захищености внутрішнього ринку.

Народ УССР має власність на національне багатство: землю, її надра, повітряний простір, водні та інші природні ресурси, що знаходяться у межах УССР, увесь економічний, науковий і технічний потенціял. Створення і функціонування на території УССР об'єктів власности інших совєтських республік, інших держав, міжнародних організацій та іноземних юридичних осіб і громадян визначається законодавством УССР.

Власність в УССР виступає у трьох формах: державної, колективної та індивідуальної. Відносини між ними реґулюються відповідними законами, а держава ґарантує їхню рівноправність. Право власности охороняється законом.

Далі у законі стверджено, що УССР має власну фінансову систему, а формування прибуткової бази республіканського та місцевих бюджетів основують на податковій політиці, що визначається законодавством і в УССР проводиться самостійно. УССР на своїй території самостійно орґанізує банківську справу, при чому банківська система складається з: Національного банку України, Зовнішньоекономічного банку, республіканських акціонерно-комерційних банків, інших кредитних установ різних форм власности. Національний банк є вищою кредитною та емісійною установою, підзвітний Верховній Раді УССР. У законі стверджується, що „за умов запровадження власної грошової одиниці Національний банк для її валютного забезпечення та повної зовнішньої конвертованости нагромаджує валютні запаси". В УССР твориться також ринок акцій, обліґацій та інших цінних паперів.

Політика творення цін належить до компетенції УССР і визначається її законодавством. Самостійно вирішується також систему, склад і структуру державного управління народним господарством. Законодавство УССР створює рівні можливості для розвитку всіх форм підприємницької діяльности та свободи у виборі методів господарювання, напрямів використання доходу і здійснення інвестицій. Втручання державних органів у діяльність підприємств та інших господарчих суб'єктів можливе лише у випадках і порядку визначеному відповідним законодавством.

Згідно з обговорюваним законом держава створює умови для зайнятости працездатного населення і забезпечує соціяльний захист громадян. Їхні доходи реґулюються диференційованим проґресивним оподаткуванням згідно зі законодавством УССР. Громадянам ґарантується прожитковий мінімум. УССР самостійно реґулює відносини природокористування та охорони навколишнього середовища.

У законі відзначено також, що розвиток усіх реґіонів республіки забезпечується в інтересах і з ініціятиви місцевого населення, а місцеві Ради народних депутатів мають власні бюджети, в які надходять прибутки за використовування землі, інших природних ресурсів, що знаходяться на території їхньої діяльности.

УССР самостійно здійснює управління зовнішньоекономічною діяльністю, бере безпосередню участь у міжнародному поділі праці та розвиває економічне співробітництво з совєтськими республіками, іншими державами на основі принципів заінтересованости, рівноправности та взаємної вигоди. Міжнародні економічні угоди УССР укладає відповідно до свого законодавства. Валютний обіг в УССР реґулюється відповідним законодавством згідно з принципом самостійности його вирішення й інтересів республіки. УССР бере участь у діяльності міжнародних економічних організацій та самостійно створює митну систему.

За порушення закону про економічну самостійність УССР передбачається застосування економічних санкцій. Закон діє від дня його прийняття, тобто від 3-го серпня ц.р.

(Закінчення на стор. 3)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про радість, яку здоганяє смуток

Здається, кожен із нас, т.зв. „переселенців" на Захід, вертається тепер в Україну: один думками та зустрічами тут — інший відвідуючи її як турист чи доповідач або допомагаючи знанням у відбудові України.

І в усіх нас своя радість і свій смуток.

Бо як не радіти, коли, здається, ціла Україна палає вогнем відродження, коли люди, немов одержимі бажанням здійснити оце рішення про суверенність, дата якого — 16-го липня 1990 року залишиться у пам'яті ***українців, де б тепер вони не жили.***

Бо як не радіти, коли зустрічаються вперше розлучені майже півсторіччя родини, як не радіти як бачите безпосередньо цю сердечність, тепло і щирість наших земляків, з якою вони вітають нас — безталанних дітей України, що залишили її — як це завжди підкреслюємо, — із політичних причин, а а на ділі зі страху перед жорстокою долею, яка чекала нас усіх під совєтською окупацією. Вони ті, що перейшли роки заслання, тюрем, переслідування чи тільки важкої боротьби за щоденний хліб насущний — тепер приймають нас із відкритими раменами із безмежною радістю, у якій важко побачити завидь, жаль чи огірчення, що наша доля була настільки краща.

І як не радіти, коли наші земляки довгими годинами, а часом і цілу ніч, вистоюють перед готелями, де перебуваємо ми, „закордонці", щоб відшукати своїх знайомих чи рідних, або щоб просто поговорити та розповісти про свою долю. І в кожного із них завжди у руках квіти, якими хочуть нас вітати, у кожного в торбі якийсь малий дарунок, пам'ятка для нас, яку конечно хочуть передати. Бо вони, ці мешканці нашої України, затримали їхні віковічні гарні прикмети гостинности і якоїсь внутрішньої шляхетности, яка не дозволяє приймати дарунок як милостиню, а не віддячитися чимось від себе.

І як не радіти, як після майже півсторіччя, вам щастить проходити вулицями вашого рідного міста і шукати в ньому, прикрашеному синьо-жовтими прапорами, слідів своєї молодости?

Але за цією великою радістю, за оцим піднесенням, мов темна хмара у соняшному дні, волічеться за вами смуток. Він викарбований на обличчях людей, що стоять у довгій черзі біля кожної харчової крамниці, в надії щось купити, він відбивається у повних сміття „ящиках" на кожному розі вулиці, він припадає тінню на східці переповненого трамваю, обліпленого людьми, немов бджолами в улиї.

Однак найбільше цей смуток можна було побачити в очах тих близьких і неблизьких наших земляків, що впали жертвами наслідків Чорнобиля, чи інших недуг. Вони терпеливо чекали довгими годинами, як вже не на лікарську пораду, то принаймні на добре слово перед готелями чи місцями нарад III Лікарського Конґресу. Вони простягали картки з проханнями допомоги, тримали цілими днями плякати із описом надуживань лікарів і розповідали кожному, хто хотів слухати, про їхні нещастя.

Де лише ми не поглянули у цих пропам'ятних днях першої зустрічі з живою Україною, здавалося цей смуток ходив за нами услід. Цей смуток не лише відбивався у обличчях чи будівлях столиці і нашого родинного міста, але вмостився у нашому серці поруч з радістю, яка заливала нас у тих незабутніх днях і не опускає він тепер, коли ми вже знову за редакторським столиком у „Свободі".

А в ньому безсильність допомогти всім тим в Україні, що помочі потребують, журба як розвинуться політичні події, а з цим дальша доля нашої батьківщини, що тільки щойно підносить так довго похилену голову, та й свідомість, що самим захопленням у XX сторіччі держави збудувати не можна. І в ньому також наше особисте роздвоєння душі, яке викликало побачення із живою Україною і з тим рідним, що його там віднайшли.

Як дивно це сказати, а ще важче збагнути, що сьогодні ми знов опинились на перехресті... двох країн.

О-КА

Й. Сірка

ВІДЛИГА ПІСЛЯ ТРИВАЛИХ МОРОЗІВ

Здається, що часи, коли слова: Україна, українець(-ка), український і подібні вважалися за антинародні „буржуазні", націоналістичні й інші цього роду відійшли в минуле. Українці в цілому світі можуть говорити про свою батьківщину (чи прабатьківщину) так, як німці про Німеччину, французи про Францію, поляки про Польщу і т.д.

Українці мають багато про що говорити, бож століттями тривала мовчанка, правда про Україну замовчувалась, а хто наважився в Україні про неї згадати, той ризикував життям, а в кращому разі свободою. До заборонених тем в Україні та сусідніх з нею країнах, де проживає українська етнічна людність, належала й українська наука, яку у вільному світі репрезентували Український Вільний Університет, Наукове Товариство ім. Т. Шевченка, Українська Вільна Академія Наук та інші. Саме цю проґалину в свідомості української людности в Україні та сусідніх з нею країнах вирішили заповнити українські науковці Пряшівщини, зосереджені на Філософічному факультеті університету ім. П.Й. Шафарика в Пряшеві.

З ініціятиви науковців згаданого університету д-ра Мушинки М., д-ра Бачі Ю., д-ра Муличака Ю. та інших, заплановано від 12-го до 16-го червня 1991 року наукову конференцію, приурочену 120-ій річниці з дня народження незмінного секретаря Товариства ім. Шевченка Володимира Гнатюка та 70-річчю заснування Українського Вільного Університету. Головними організаторами Наукової конференції є філософічний факультет університету ім. П.Й. Шафарика (науково-дослідний відділ катедри україністики), Наукове Товариство ім. Т. Шевченка у Львові, Ню Йорку, Торонто, Сіднеї та Парижі, Український Вільний Університет у Мюнхені. До співорганізаторів належать різноманітні організації українських поселень за межами України та наукові інституції, що представляють українську науку в Україні й за її межами.

Наукова конференція проходитиме біля озера Земплинська Ширава, що біля містечка Михайлівці та в музеї української культури у Свиднику в Ческій та Словацькій Федеративній Республіці. Важливу ролю відіграє фінансове забезпечення конференції. Керівництво університету надає свій рекреаційний осередок для проведення конференції, але ставить вимогу до ініціяторів конференції — роздобути від співорганізаторів 5,000 американських долярів! З цієї суми будуть покриті кошти перебування на науковій конференції (крім дороги для всіх учасників) та всі інші витрати: друк програми та запрошень, тези доповідей, виставки, подорож автобусами на Закарпаття та до Свидника на Українське свято пісні і танцю й т.п. Фінансовий внесок кожного співорганізатора та індивідуальні пожертви будуть наведені в програмі та збірнику конференції. Фінансову допомогу слід посилати чеком на адресу: Filozofická fakulta Univerzity P.J. Šafarika, Dr. Mykola Mušinka, CSc, Ulica 17. novembra 1, 080 01 Prešov, ČSFR.

Евентуальний залишок від фондів буде використано для матеріяльно-технічної розбудови науково-дослідного відділу пряшівської Катедри українознавства та служитиме основою для видання матеріялів конференції.

Наукова конференція „Від НТШ до УВУ" матиме історичне значення не лише тому, що на ній вперше зустрінуться українознавці Сходу й Заходу, але й тому, що на ній вперше буде представлено НТШ та УВУ такими, якими вони були — носіями правди про Україну й борцями проти політичної вульґаризації науки, а про цей бік їхньої діяльности не вільно було ні в Україні, ні Чехо-Словаччині навіть згадувати.

Наукова конференція на Пряшівщині матиме ще одне важливе значення. Вона відбудеться на Пряшівщині в часі, коли різні провокативні сили стараються поширювати плутанину про так звану русинську національність. Наукова конференція, заплянована україністами Пряшівщини, змобілізує українські наукові сили і в боротьбі з ворожою українському народові ідеологією руснізму, який спрямований на асиміляцію української людности, що споконвіку проживає в Карпатах, як найбільш західня частина українського народу.

Андрій Бук

КОНВЕНЦІЯ ПАСІЧНИКІВ

В Ріо-де-Жанейро, Бразилія, відбулася 32-га з черги конвенція „Апімондії", міжнародної, аполітичної організації пасічників, до якої належить 89 держав світу, а яку засновано з початком XX сторіччя, після Першої світової війни (в Европі і Азії найбільше поширене бджільництво). Мимо кількалітніх повідомлень про африканську бджолу, яка загрожує европейській фреквенції учасників, які зїхалися до готелю в Ріо-де-Жанейро була мала, всього 1,200 пасічників, науковців, біологів, етимологів, практиків і продуцентів з цілого світу, в той час, як у Варшаві в 1987 році було майже 6,000 (конвенції „Апімондії" відбуваються щодва роки). Сама конвенція відбулася в величавому будинку Ріо Центро, 30 км. від Ріо-де-Жанейро, і треба було кожного дня доїжджати автобусами, в яких їзда була небезпечною через часті рабункові напади, а місцевий заряд „Апімондії" не зорганізував окремих автобусів. Крім того приватних водіїв авт тяжко було дістати, їх не багато, через брак бензини, місцевої продукції нема, імпорт дорогий, а місцевий виріб двох родів алькоголь-бензини (головно з цукру) також дорогий і сама їзда також небезпечна.

У просторій конвенційній залі на столах поодиноких держав були розміщені всі продукти бджоли, численні брошурки і листівки присвячені бджоляній анатомії, терапії, біології, технології, патології, практичному й економічному пасічництву, знаряддю, нектарній рослинності та запилюванню. Найбільше звертав увагу місцевий бразилійський стіл з історією бразилійської бджоли, її продуктивности меду і прополісу, якого бразилійці обильно вживають не лише для лічення організму, але й в промисловості, та французький виставовий стіл різного роду меду і пилку (поллен), в якому французькі етимологи і лікарі відкрили великі лікувальні властивості, поширили в Европі, а відтак в цілому світі. Крім того на бічних таблицях і стінах були кольорові знімки африканської і европейської бджоли, графи, статистичні дані, які описували великі користі бджоли людству, яку вже древні народи назвали „Божою мухою".

Конвенцію відкрив міністер рільництва Розенде і подав історію бразилійського пасічництва в чотирьох фазах: европейських поселенців-пасічників, які застали індійську бджолу, звану „меліпона", не дуже продуктивну; в XIX сторіччі імпорт европейської бджоли, головно жовтої з Італії і темної з Німеччини; в 1960-их роках імпортовано південно-африканську бджолу для розповсюдження в тропікальній зоні, яка протягом довгих років роїнням і схрещенням-спілкуванням африканського трутня з европейською маткою започаткувала інвазію аґресивної африканської бджоли. Протягом того часу хліборобство підупало через зменшене запилювання; і остання фаза — сильне поширення африканської бджоли, через схрещення і удосконалення збільшило продукцію меду і запилення садів, ярини збіжжя. Помимо того, пасічники не можуть задовільнити запотребування медом населення і треба його імпортувати.

Протягом п'ятьох днів пасічники світу заслухали поверх 300 доповідей, радили, дискутували, ділилися досвідом, удосконаленнями і новими здобутками в бджільництві, головно в шістьох корисних продуктах, які дає бджола: мед, прополіс (бджоляний клей-бальзам), квітковий пилок (поллен), маточне молоко — лік-еліксір молодости, бджоляна отрута-жало і віск. Окрему увагу присвячено медові, якого людство світу з дієтичних взглядів щораз більше споживає. Він є легкостравний, збуджує енерґію при фізичній і умовій втомі. Тому зайняв місце цукру, який шкодить організмові, звужує артерії, шкодить серцевим м'язам і нищить зуби. Крім того подрібно обговорено збільшене в останніх декадах споживання квіткового пилку (поллен), який своїми складниками: протеїни, чотири роди вітамінів і різних мінералів (заліза, поташу, фосфору, міді) підсилює організм, збільшує апетит, лікує внутрішні недуги, нервові забурення, психозу, затримку віддиху, заник пам'яті і допомагає в часі безсонности. Найбільш цікавим був доклад про африканську бджолу, головно трутня, який по спілкуванні з місцевою европейською маткою та кількакратним роєнням і випускам молодих маток створив африканську бджолу, звану в Бразилії „гибрид" — темного кольору, лагідної вдачі, 2.5 раза більше активна від европейської в погоні за нектаром, тому високопродуктивна — европейська середньо, скоро роїться і дуже аґресивна — европейська середньо, зле зимує — европейська добре, не боїться дощу-бурі — европейська втікає, слабо реаґує на дим — европейська боїться, а відтак жалить, не заражується кліщем і іншими недугами — европейська скоро. Тому в Европі, Азії, а від кількох років і в Північній Америці кліщ „варроа" і гнилець роблять великі спустошення в бджоляній індустрії, головно в СССР останнього року знищив до 20 відс. колгоспних і приватних пасік (брак хемікалій).

Після конвенції багато делеґатів з цілого світу використали запрошення місцевих пасічників і протягом двох тижнів звиділи їх пасіки, від 30 до 1,000 вуликів-роїв, побачили як працюють африканські бджоли в трьох зонах на просторі 8,000 км. — у тропікальній, на рівнику кулі земної в джунґлях з великим ступенем африканізації, нижче рівника — менше тропікальній і на півдні в умірковaному кліматі. У трьох кліматичних зонах, через кліматичні умовини і різну нектарну рослинність є відповідний стан пасік та продукція меду, головно прополісу, якого африканська бджола багато продукує і клеїть рамки. Йде боротьба з кліщем „варроа", який в пересічі нищить 5 відс. пасік, інші шкідники до 2 відс. В часі відвідин постійно були комунікаційні труднощі, через брак танспорту і бензини, тому багато пасік, через брак вантажного авта ліквідується, а особові авта щезають, тому власники замикають не лише двері, але й ланцюгом і колодкою замикають керівницю. Бразилія не має власних джерел нафти, тому продукує два роди ґазоалькоголю, головно з цукру. В усіх зонах видно захитаний економічний стан, зростаючі з дня на день ціни, висока інфляція, валюта крузат тратить на вартості, уряд бореться із заборгуванням (110 біл. дол.) і інфляцією, яка зросла до 55 відс., а консумпційні ціни на 1,800 відс.

Назагал **конвенція в Ріо-де-Жанейро, хоча нечисельна**, була успішна і заспокоїла учасників-пасічників світу перед африканською бджолою, яка по двох-трьох роках роїння збільшує продукцію меду й інших продуктів та збільшує запилення садів, овочів і збіжжя. Вкоротці вона забрие до Центральної Америки, а через Мехіко до південних стейтів ЗСА і поможе знищити кліща „варроа", **який робить шкоди**, зменшує продукцію меду, головно на **Фльориді.**

Наступна 33-та конвенція „Апімондії" відбудеться в 1991 році в Юґославії, в чудово положеному над Адріятиком місті Спліт, а 34-та в 1993 році в Китаї.

УРЯД ЧІЛЕ ДАВ ДОЗВІЛ на перехування тіла колишньо го президента країни Сальвадоре Альєнде, який здобувши владу, вів промосковську і прокомуністичну політику та довший час був на утриманні Москви. Після військового перевороту 16 років тому і вбивства Альєнде, його тіло перевезли під військовою охороною до маленької надморської місцевости Віна дель Мар. Демократичний уряд Чіле дав дозвіл на перехування із застереженням, що прихильники Альєнде і його симпатики не влаштовуватимуть жодних політичних демонстрацій з цього приводу.

ЩЕ МИНУЛОГО ТИЖНЯ Болгарія значно обмежила рухи туристів з Румунії, побоюючись поширення епідемії холери. Ця хвороба найбільше поширилася в Румунії. Перші випадки хвороби холери були зареєстровані в долині ріки Дунаю, але з огляду на брак відповідних медикаментів і урядових заходів, хвороба поширюється по цілій країні. Консул Болгарії в Букарешті дав інтерв'ю кореспондентові агентства Ассошіейтед Пресс, у якому вияснив становище свого уряду. Дімітр Дімітров заявив, що Болгарія робить заходи, щоб з допомогою спеціялістів з Москви і західніх країн обмежити хворобу до мінімуму.

ТЕНІС НА СОЮЗІВЦІ

Олинець-Хархаліс і Грабець-Петрикевич здобули перемоги у подвійних іграх

Ю. Попель (посередині) вручив нагороди переможцям в групі чоловіків, Е. Олинцеві (зліва) і А. Хархалісові.

Союзівка. — Евген Олинець і Андрій-Хархаліс з успіхом закріпили за собою примат у подвійних іграх другий рік підряд у тенісовому турнірі, що його влаштував Карпатський Лещетарський Клюб на цій оселі УНСоюзу в суботу і неділю, 8-го і 9-го серпня.

У фіналі групи чоловіків пара Олинець-Хархаліс перемогли перших тенісистів з України, Андрія Кордіюка і Юрія Колба, вислідом 6-4, 4-6, 6-4. Ці два змагуни — Кордіюк зі Львова, Колб з Чернівців — перебувають в ЗСА від половини липня і є інструкторами у спортовій школі УСВТ „Чорноморська Січ".

У півфіналах Олинець-Хархаліс перемогли Олександра Олинця і Романа Цікала 7-5, 6-2, а Кордіюк-Колб Юрія Савчака і Зенона Снилика, 6-1, 6-1.

У групі сеньйорів, які змагались в неділю окремо, пара Юрій Грабець і Юрій Петрикевич здетронізували кількакратних чемпіонів Ю. Савчака і Зенона Снилика, 6-2, 6-4. У півфіналах Грабець-Петрикевич перемогли Юрія Попеля і д-ра Андрія Качалу, 6-1, 6-3, а Савчак-Снилик, Данка Домарацького і Володимира Дзівака, 6-3, 6-2.

У групі чотирьох мішаних пар Ю. Грабець з донею Ларисою перемогли у фіналі подружжя Петра і Ільону Шиприкевичів, 6-1, 6-1. Третє місце здобуло подружжя Ю. і Віра Попелі перемогою над подружжям Качалів, 6-3, 6-4.

У групі переможених чоловіків перемогла пара Ігор Луків і Степан Федоровський.

Турніром проводила комісія в складі: Ю. Савчак, Ю. Попель, інж. Р. Ракочий і З. Снилик. Члени комісії вручили фіналістам трофеї, що їх уфундувала Союзівка.

Перші тенісисти з України, що змагались на Союзівці, Ю. Колб (зліва) і А. Кордіюк, отримали нагороди за друге місце від інж. Р. Ракочого.

Фіналісти в групі сеньйорів (зліва): Ю. Савчак, З. Снилик, Ю. Грабець і Ю. Петрикевич з інж. Р. Ракочим.

Ю. і А. Грабці (справа) і П. і І. Шиприкевичі (зліва) отримали нагороди від Ю. Савчака.

Закон...

(Закінчення зі стор. 2)

Обговорений документ, безперечно, дуже важливий. Він бо прокладає перший реальний зміст під декларацію про суверенітет УССР. Він має відносно загальний характер, потребує уточнених, більш детальних законів про окремі ділянки економічного життя. Зрештою, у самому законі часто згадується про відповідне законодавство. Друга сесія Верховної Ради УССР, яка починається 1-го жовтня, повинна якраз й схвалити ряд документів, а серед них: про республіканську систему оподаткування, закон про зовнішньоекономічну діяльність, про спільні підприємства зі закордонними партнерами, акціонерну власність, порядок переходу на ринкові відносини, закон про самоврядування та економічну самостійність сільських районів, міст, областей, про соціяльний захист населення та пенсійне забезпечення, про власність й владу. Отже, заповідаються гарячі наради.

У совєтській пресі палка дискусія розгортається довкола питання власної валюти УССР. Більшість членів постійної Комісії Верховної Ради УССР з питань економічної реформи та управління народним господарством висловлюється за українськими грішми. Натомість, представники уряду, як нпр., заступник голови Ради Міністрів УССР Володимир Урчукін, висловлюються проти цього. На його думку „нині, коли між підприємствами республіки існують традиційні тісні зв'язки виробничої коперації і водночас жодній з республік не забезпечено конвертацію валюти, перехід на національні валюти тут рівнозначний економічній катастрофі для кожної з них". Виходом є для нього, звичайно, збереження єдиної грошової системи в СССР й передання пов'язаних з цим питань у відання московського центру.

Ось, тут і знаходиться один з основних плящармів боротьби за наповнювання декларації про суверенітет реальним змістом.

СТАНОВИЩЕ

Середовища УГВР до декларації про суверенітет України

1. „Декляpація про державний суверенітет України", яку 16-го липня 1990 року прийняла Верховна Рада Української ССР є кроком вперед на шляху боротьби українського народу за державну самостійність. Декляpація доказує, що незалежно від величезних знищень і втрат, які українці зазнали впродовж десятиліть від комуністичної Москви та її вислужників в Україні та всупереч сумнівам чужих скептиків і своїх маловірів, на нашій батьківщині збереглися здорові провідні сили нашого народу, які спроможні очолювати його боротьбу за незалежність. Прийняття декляpації про державний суверенітет України, дарма що ще недосконалої, треба завдячувати в першу чергу тим діячам українського національного відродження, які впродовж останніх двох- трьох десятиліть були і є послідовними носіями ідеї державної самостійности України, які за це заплатили довгими роками позбавлення волі у в'язницях і таборах СССР, а також і тим діячам української культури, які в тому періоді намагалися боронити свій народ перед тотальним духовим закріпаченням. А те, що декляpацію підтримали також і ті депутати Верховної Ради УССР, які в минулому репрезентували або й досі репрезентують спадщину застою і неволі, вказує на непереможну притягаючу силу самої ідеї і державної концепції самостійности України та сили тиску народних мас України на панівну партійну бюрократію. Історичним досягненням України є також й те, що декляpацію про її суверенітет солідарно схвалили також представники її національних меншостей, чим вони задокументували свою свідомість спільних інтересів усіх жителів України незалежно від національної приналежности і їх прагнення звільнитися від влади імперського центру в Москві.

2. Також позитивом декляpації про державний суверенітет України є названня в ній таких людських і суспільних ідеалів, як забезпечення прав і свобід людини, пошанування національних прав народів, суверенітет народу України, демократизм, побудова правової держави тощо, бо це є принципи, які були проголошені у великих хартіях прав людини і стали тривалими вартостями багатьох культур. Проте, реальна вартість постанов декляpації про державний суверенітет України виявиться щойно в їх здійснюванні на практиці, поскільки основні важелі влади в Україні досі знаходяться в руках партійної бюрократії, яка визнає принципи тоталітарної філософії і далі орієнтується на вказівки імперіяльного центру в Москві.

3. У декляpації про державний суверенітет України знаходяться також окремі постанови, які не відповідають інтересам українського народу. Не сприйнятливою є пропозиція про подвійне громадянство України і СССР, бо громадяни України зобов'язані своєю льояльністю тільки у відношенні до неї. Тільки самостійна українська держава може рішати про евентуальні союзи чи зв'язки з будь-якими іншими державними чи міждержавними структурами, а в той час, теперішні пропозиції т. зв. нового союзного договору республік з Москвою мають всі риси засудженої народами СССР імперської спадщини. Українська держава не тільки має право на свої збройні сили, як про це пишеться в декляpації, але вона їх мусить мати, щоб її суверенітет був реальний.

4. Уведення в життя постанов декляpації про державний суверенітет України та творення нових правних документів і структур реальної державности України вимагатимуть дуже великих зусиль українського народу, а передусім його теперішніх і майбутніх провідників, їх принциповости, завзяття і державницького розуму. У створених довгою неволею умовах процес відроджування української державности мусітиме здійснюватися впарі з духовним відродженням української нації, з будуванням структур її зорганізованої громадськости. Це довгий загальнонаціональний процес, осторонь якого не може стояти ніяка українська людина. В цьому процесі будування української держави зобов'язана брати участь також українська діяспора як складова частина одного великого національного організму.

Серпень 1990 року.

Президія Середовища УГВР

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

Незабутньої Мами і Бабці

СЛ. П.

ВОЛОДИМИРИ НАГОРНЯК

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА

в четвер 30-го серпня 1990 р. о год. 6.45 рано
в церкві святого Івана Хрестителя в Нюарку

дочка — МИРОСЛАВА ГРАБ з мужем ЮРІЄМ
внуки — ЛЕСЯ і ЮРІЙ

В ДРУГУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ

відходу у Вічність нашого Найдорожчого
і ніколи Незабутнього Мужа, Тата і Дідуся

бл. п. ІВАНА ЖУКА

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА

у п'ятницю 31-го серпня 1990 р. о год. 9-ій ранку
в церкві св. Марії 97-06 87 St., Ozone Park, N. Y.

Про молитви за спокій душі Покійного просить

дружина — АННА з родиною

У ПЕРШУ СУМНУ ТА БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ МОГО ДОРОГОГО ТА НЕЗАБУТНЬОГО МУЖА

бл. п.

ІВАНА КОНВИЦЬКОГО

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА І ПАНАХИДА

в неділю 9-го вересня 1990 р. о год. 8-ій ранку
в українській католицькій катедрі при Франклін вулиці, Філядельфія, Па.

дружина — КСЕНЯ

Ділимося сумною вісткою, що 13-го серпня 1990 року
упокоївся в Бозі, в Філядельфії, Па.
наш Дорогий Брат, Шваґер і Вуйко

бл. п.

ЯРОСЛАВ САВЧИН

народжений 24-го квітня 1938 року у Львові, Україна.
ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в п'ятницю 17-го серпня та суботу 18-го серпня 1990 року.

Залишені в смутку:

брат — РОМАН з родиною
сестри — ІРЕНА НОВОСАД з родиною
АЛЕКСАНДРА ФОТІЙ з родиною
братова — ВІРА САВЧИН з родиною.

В ДРУГУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ

нашого Найдорожчого

МУЖА, БРАТА І ШВАҐРА

бл. п. мґра

МИРОНА Т. УТРИСКА

будуть відслужені

ПОМИНАЛЬНІ СЛУЖБИ БОЖІ

в неділю, 2-го вересня 1990 року

в церквах

1 Успення Пречистої Богородиці, Манчестер, Англія;
2 в церкві оо. Василіян у Варшаві;
3 св. Йосафата в Торонто, Канада, о год. 8-ій;
4 Івана Хрестителя в Лорейн, Огайо, о год. 9-ій;
5 о. Николая у Філядельфії, 3-го вересня, о год. 9-ій ранку.

Просимо про молитви за душу Покійного.

Дружина ГАЛИНА з РОДИНОЮ

УКРАЇНА ПРОБУДЖУЄТЬСЯ! ДОПОМОЖІТЬ ЇЙ ВКЛАДОМ ВАШОЇ ДИВІДЕНДИ У ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!

Чорнобиль — жорстока спадщина

У Вотербирі, Конн., відбувся дуже інформативний семінар про атомну катастрофу в Чорнобилі, який організувала д-р Леся Кушнір, інтерніст шпиталя св. Марії. Шпиталь і льокальний відділ Американського товариства лікування рака, які репрезентують Ричард Бісі і Ерін Нортонен, директор програми, були спонзорами цієї імпрези. В підготові семінара взяло участь кілька організацій, а координувала всім д-р Леся Кушнір. Члени української громади, литовці і поляки, зайнялися висилкою інформативних листів. Жидівська федерація міста Вотербирі приготовляли афіші і брошури для своїх членів, серед яких є багато новоприбулих з Совєтського Союзу. Вони розказували, що, будучи ще в Союзі у день вибуху бачили дивні чорні хмари, не знаючи причини цього.

З ініціятиви д-р Лесі Кушнір шпиталь у Вотербирі реклямував про цей семінар, а також подбав про інтерв'ю д-р Лесі і д-ра З. Матківського з місцевими газетами, та про розмову на радіопрограмі Джима Сенича. В місцевому банку відкрито конто для допомоги дітям Чорнобиля. Про це подбала д-р Марта Кушнір.

Конференцію відкрив д-р Едвард Динн, який був модератором програми. Участь у семінарі взяли д-р Френсіс Алфано — онколог, Л. Рейбирн Силвія — фізик та д-р Зенон Матківський — завідуючий хірургічним відділом шпиталю в Юніон, Н. Дж. Д-р Алфано сказав, що діти потерпіли найбільше від катастрофи, бо їх організм є найбільш чутливий до отруйних речовин. Захворювання щитовидної залози і пістряк найчастіше спричинені радіяцією. Ефект від радіяції може тривати 10-20 років, поки покажуться симптоми, так що науковці не можуть тепер сказати, які наслідки ця аварія мала на здоров'я людей. „Чорнобиль ще не пройшов, він ще далі діє, — сказав д-р Алфано, — ми хочемо допомогти людям і сказати світові, що така катастрофа ніколи не повинна повторитися".

Д-р З. Матківський, який відбув уже три поїздки в Україну, розказав докладно про невідрадну ситуацію в Україні після вибуху. Більш як 13 мільйонів акрів землі забруднені радіяцією, ріки, ліси, вода до пиття. Населення в Україні нерідко голодує, бо люди бояться їсти харчі чи пити молоко, вони терплять від страшної тривоги. Діти терплять на простуду місяцями і не можуть позбутися її, у них завжди сумний вигляд і постарілі обличчя. У Совєтському Союзі завжди недостача фондів на лікування і допомогу потерпілим. Мала горстка старших людей повернулась в Чорнобиль, бо не могли пристосуватися до нового життя після виселення, повернулись до своїх хат, щоб там померти. Д-р З. Маткібський продемонстрував відео, щоб присутні побачили жахливі наслідки вибуху.

Присутньою була також Надя Матківська, голова Фонду, допомоги дітям Чорнобиля. Вона привезла кілька вишиваних рушників з Чорнобиля, які були розложені разом з матеріялами і іншою літературою про Чорнобиль.

Багато присутніх на семінарі американців перший раз почули і побачили наслідки цього вибуху. При каві і солодкому присутні ще довго дискутували про цю дуже корисну конференцію.

Д-р Лесі Кушнір належиться велике признання і подяка, що в четверту річницю цієї катастрофічної події заініціювала цю конференцію, щоб поінформувати тих, що ще тепер знають про жорстоку спадщину Чорнобиля.

Л. Ф-вич

Свято Івана Купала в Торонто

Заплету віночок,
Заплету шовковий,
На щастя на долю,
На чорнії брови.

І віночки плели, і співали багато пісень, пускали вінки на воду, святкували за прадавнім, чарівним звичаєм свято Івана Купала серед природи. Воно у новітніх часах відбувається реважно за перебування молоді в таборах. Але цього року воно було серед дерев над річкою і в сам день св. Івана Хрестителя — Купала, що припало якраз у суботу, 7-го липня. А до того воно зібрало багато молоді, що прибула з України, з Польщі і на постійне перебування, і в гостину до родин.

Вони віднайшли себе завдяки тому, що люблять співати, що слідкують за виявами українських традицій, що хочуть їх плекати й популяризувати, розуміючи їх вартість.

Живе у нашому місті Іра Дрогобицька — любителька мистецтва, пісні, традицій, звичаїв, цьогорічна ґрадуантка психології, абсольвентка консерваторії, фахова диригентка, яка веде два хори — молодіжний і шкільний, вчителька „Рідної школи" УНО, хористка, учасниця вишкільних курсів українознавства, в тому числі курсу учителів на Союзівці в уцьому році, відвідувачка українських імпрез та любителька дітей. Таке широке заанґажування в українському житті дало їй змогу пізнати молодь, що прибуває до Торонто, щоб цього року зорганізувати святкування Купала і то в самому місті над річкою Гамбер (на це треба було мати дозвіл від міської ради, бо в програмі була ватра й перескакування через огонь). У цій ділянці також попрацювали Оля і Маркіян Кшики.

Відбулося свято Купала за усіма приписами. Молодь була в народних одягах, чи тільки у вишитих сорочках і блюзках. Вона вивела традицію палення Марени за всіма приписами. Проводив програму недавно прибулий з України добрий організатор і промовець Юрій Гаврись, який пояснював українську прадавню мітологію, з'ясовуючи, що Перун — чорний бог і його недобра донька Марена хотіли, щоб земля була завжди скована льодом. Купало ж — це білий бог родючости, любови, який разом з Ладою — богинею весни, краси, радости, любови і щасливого подружжя, яка дбала, разом з синами Лельом і Полельом, щоб на землю сходило тепло, щоб виростали рослини, щоб люди раділи, були щасливі.

Іра Дрогобицька

Ці поганські боги мали призначені їм пори життя — Перун і Марена панували восени і взимку, але Марена могла часом своїми холодами і бурею сягнути в літо, проте, на щастя, тоді їй уже бракувало сили. Тому їй справляли тоді похорон. Народ радів смертю Марени, але плакав за Купалом. Бо цей плекав взимку деревце, а на ньому насіння з цілого світу, щоб його потім розсівати по землі, народ виготовляв з нього різні ліки.

Після спалення Марени й перескакування через полум'я ватри відбулося кидання вінків у воду з таємним задумом, щоб зустрітися на воді з вінком, позначеним ім'ям хлопця, з яким дівчина бажає одружитися.

Неможливо було провести ще одного елементу купальської ночі — шукання квіту папороті (її на березі Гамбер-річки не було!). Зате молодь після цього гарно забавлялася рухливими іграми зі співом, відроджуючи усі популярні пісні, що їх, записавши на тасьму від Олі Кшик, Іра Дрогобицька запис перевела на ноти й навчила молодь співати.

Свято Купала — свято молоді, багато в ньому таємничости, поезії чару давнини. І навіть у нашій зтехнізованій добі знаходить любителів. Відомо, що в Україні воно було відродилось ще в сімдесятих роках над Дніпром. Свято єднає молодь своїми чарами, плекаючи в молоді вірування, у яких стільки романтики, багатої фантазії про добрих і злих богів, що були плодом вірувань наших пращурів.

Група молоді, заохочена успіхом святкування Купала, красою і багатством фантастики нашого народу в праісторичних часах задумує приготовити наступного року свято Купала у програмі Дня спадщини в Торонто, маючи до того вже цьогорічну підготову.

Присутні батьки раділи ініціятивою і гарною культурною розвагою молоді (було й кілька дітей!) співом прастарих пісень, що їх диригентка навчила співати молодь на чотири голоси, оцінюють заходи учасників свята. Віримо, що в майбутньому їхня ініціятива збільшить активність тієї молоді, що ще не активізується, волить теоретизувати, про українознавство, а не переживати творчої радости, сплітаючи шовкові віночки на щастя, на долю не тільки собі й своїм сучасникам, але й майбутнім поколінням молоді, яким передасть красу й глибину символіки прадавніх звичаїв і традицій.

Т. Горохович

На Союзівці відбувся концерт В. Мельничина

Союзівка (Г. Колесса). — Маестро Василь Мельничин, відомий український оперовий і концертовий співак, почувався на сцені „Веселки" особливо приємно. Це не тільки тому, що з цією залею пов'язані спогади з кільканадцяти його успішних концертів, але й тому, що послухати співу свого улюбленого тенора прийшли справжні цінувальники професійного вокального мистецтва.

Збігом обставин співак перебуває на вакаціях в Кетскильських горах і на запрошення управи Союзівки погодився дати свій сольовий концерт. Програма була обрамлена творами, в яких звучали патріотичні мотиви. Протягом довгих років мистця тягнуло до рідної землі і недавно йому вдалося побувати в Україні. Він повернувся з України окрилений, з захопленням ділиться всім побаченим і надхненно виливає своє тепло у спів.

В концерті прозвучали також твори визначних італійських композиторів, виконані дуже майстерно — адже маестро Мельничин студіював в Італії у відомого співака Тіто Скіпа. Як додаток, на бажання публіки була виконана арія „Владико неба і землі", яку слухачі обдарували стоячою овацією. В концерті взяла участь відома піяністка з Києва Аделіна Кривошеїна, яка не тільки талановито акомпаньювала співакові, але й виконала сольовий твір — Угорську Рапсодію Ф. Ліста.

Хворі діти ...

(Закінчення зі стор. 1)

залишилося під реактором і вона помалу, але систематично продістається назовні, або затроює воду і землю навколишньої околиці. Отже радіяція продовжує нищити здоров'я населення України і Білорусії в першу чергу. Тому в чергових 10-ох роках треба очікувати тисячі випадків захворіння пістряком щитовидної залози, горла, легенів, мозку та інших органів. Крім того діти хворіють багатьма іншими хворобами, дуже скоро перестуджуються, велика кількість з них має побільшені залози.

Діти приїхали до ЗСА 7-го серпнуя заходами Фонду Допомоги Дітям Чорнобиля, — пише далі згадана газета. Перших 10 днів діти перебували у таборі актора Пола Нюмана в Коннектикат, де вони мали нагоду користуватися усіма удогідненнями. Їм показали також Ню Йорк з гелікоптера, який кружляв зокрема довкола Мангеттену. „Ми хотіли б показати дітям якнайбільше цікавих місць, зокрема звіринець у Бронксі та інші „чуда світу", але ми мусимо мати спонзорів і опікунів та наглядачів", — заявила кореспондентвоі Н. Матківська і додала, що „вони прекрасні діти і в тій прикрій ситуації тримаються краще, як ми первісно думали". Усі вони, очевидно, люблять Америку і подивляють її красу та багатство.

Раніше д-р З. Матківський й інші члени Фонду Допомоги Дітям Чорнобиля їздили в Україну і доставили туди чимало медикаментів та вітамінів на суму понад чотири міл. долярів. Багато медикаментів і вітамінів були подаровані нюджерзькими фармацевтичними компаніями Пфайзер Інк., Гоффман-Ла Рош і Етікон. Грошеві дотації для дітей і одяг та харчі пожертвувала українська спільнота в ЗСА і Канаді.

Володимир Яворівський, депутат обидвох Верховних Рад, СССР і УССР, відвідував шпиталь в Юніон минулого року і персонально подякував дирекції шпиталю за опіку і пожертви.

Газета помістила також адресу Фонду Допомоги Дітям Чорнобиля для того, щоб люди доброї волі надсилали свої дальші пожертви і поради. Адреса фонду: Chernobyl Relief Fund, 272 Old Short Hills Road Short Hills, N.J.

ВІДІЙШЛИ • ВІД НАС •

ОЛЕКСАНДЕР ЯЦКІВ, член УНС Відд. 345-го ім. Б. Хмельницького в Міннеаполісі, Мінн., помер 30-го квітня 1990 року на 72-му році життя. Нар. 1918 року в Україні. Членом УНС став 1959 року. Залишив у смутку дружину Галину, сина Марка з дружиною та двоє внуків. Похорон відбувся 2-го травня 1990 року на Сансет Семетері в Ст. Антоні, Мінн.

Вічна Йому Пам'ять!

М. Каркоць, секр.

МАРІЯ ПРУГЛО, член УНС Відд. 221-го ім. св. Стефана в Чикаґо, Ілл., померла 18-го січня 1990 року на 83-му році життя. Нар. 31-го березня 1906 року в Долині, Україна. Членом УНС стала 1952 року. Залишила у смутку племінників Христину і Богдана Шимковичів. Похорон відбувся 22-го січня 1990 року на цвинтарі Мавнт Ґовп в Перу,

Вічна Їй Пам'ять!

М. Карачевський, секр.

МАРІЯ ГАРАВУС, член і секретар 127-го Відд. ім. св. Миколая в Баффало, Н.Й., померла 25-го липня 1990 року на 66-му році життя. Нар. 1923 року в Баффало. Членом УНС стала 1941 р. Залишила у смутку мужа Петра, доньок Христину і Кетлин Ленд з мужем Патриком, внука Матея, брата Гаррі Володка. Похорон відбувся 28-го липня 1990 року на цвинтарі св. Матея у Вест Сенека, Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять!

Петро Гаравус, секр.